CZYTANKA

Stenografii polskiej i ruskiej

szkoły

LUBINA OLEWIŃSKIEGO.

Nr XII. Lwów, 15. Czerwca 1865. Rok III.

Z litogr. J. Kostkiewicza.

Stenografia
jako przyszłe pismo powszechne.

Gdy sztuki i umiejętności pośród germańskich szczepów na nowo odżyły, w państwach zaś konstytucyjnych brak stenografii, mianowicie przy ważniejszych obradach dotkliwie czuć się dawał, natenczas znalazła ona swe odrodzenie, lecz w innej postaci, tak co do samychże znaków, jak i co do sposobu skróceń. Pierwsze i najznakomitsze prace na tém polu pojawiły się w 17. i 18. stuleciu w Anglii, północnych Niemczech i Szwecyi, a nieco później we Francyi.

W Niemczech dopiéro przy końcu zeszłego wieku F. Mosegeil wzbudził interes dla stenografii przekładem swym angielskiego systemu na język niemiecki; i w skutek tego pojawiło się w krótkim czasie około 20 dzieł stenograficznych, usiłujących jedynie system Mosegeila uzupełnić.

Atoli wszystkie przekłady oprócz niewygodnych i zbytnych znaków miały jeszcze inne trudności do pokonania, wynikające z właściwego językowi niemieckiemu częstego skupiania się spółgłosek. Zeszedłszy więc zupełnie z drogi, którą aż dotąd postępowano, zbadawszy stósunek mowy do pisma ze stanowiska umiejętnego, wynalazł bawarski sekretarz ministeryalny F. Ks. Gabelsberger (urodz. na dniu 9. lut. 1789.) oryginalny system niemiecki, którym zaćmił wszystkie dotychczasowe usiłowania na polu sztuki stenopisarskiej. Jest on wynalazcą niemieckiej i w ogóle nowej stenografii poczynającej się z wydaniem jego wielkiego oryginalnego dzieła w 1834 r.

Золотî зерна

Той що бôльше почитує грошій якъ честь свою, не годнымъ есть ни одного, ни другого. — Коли виджу, якъ хвалять дурачества, которіи що день люди и творятъ и говорятъ, не могу вздержатися, щобымъ не мавъ злого понятья о розумѣ человѣческôмъ. — Яке то дурачество уважати собѣ за цѣль и нагороду безсмертіе, которе люди обѣцюютъ! — Истинно есть то основа дуже сильна, якъ память або непостоянность человѣческа. — Есть то чудо, если мужъ свободный и поважный не переплатитъ богатого вѣна, которое жена ему въ дôмъ внесла.

O zaprowadzeniu nauki Stenografii w szkołach lombardzko-weneckiego Królestwa.

List otwarty P. Juliusza Martina.

Z posiedzenia Wydziału stałego Towarzystwa Stenografów pol. i rus.

Nieodmienne części mowy.

aż, ażeby,
azali, ażali,
aniżeli,
bardzo, bardziej,
tembardziej że
bardzo mało, = wiele.
bądź, bądźże,
bez, byś,
bez wątpienia,
bodaj,
bowiem, albowiem
byłżeś,
bywało że
bym, byś, by,
byśmy, byście
ci, alić,
ciągle, wciąż,
choć, chociaż,
co, nieco, co do
na co, na to, poco,
lada co, byle co,
bądź, co bądź,
zaco, za co, cóż,
co się mię tyczy,
chyba, chyba że,
czem, czemże,
często, w pewnej części
częścią, częściowo,
czasem,
na czas, pod czas
tym czasem, tymczasem

zawczasu
przedwcześnie,
jednocześnie
każdocześnie
dla, dlatego,
dotąd, odtąd,
dopóty, dopóki,
dobrze, bardzo dobrze
doskonale,
dowolnie,
dopiero, dopiero co
dowcipnie,
od dawna
od dawien dawna,
ekstra,
gdy, nigdy, przenigdy,
gdzie, nigdzie
ówdzie,
wszędzie
gdzie indziej,
gdzie niegdzie
gdzie tylko
głównie,
gorzej,
gruntownie
hurtem
jednak, jednakże,
jednako, jednakowo,
jednakowoż, jednakże
jeżeli, jeżelibym,
jeszcze,

iż, niż,
już, jużto, jużże.
jużci, jużteż,
kiedy, kiedykolwiek,
jakkolwiek, gdzie-
krom, okrom
koniecznie
na końcu, w końcu,
wkrótce, pokrótce,
ledwie, zaledwie,
lub, lubo, luboć
lecz także,
mniej, naj-mniej lub więcej
mianowicie,
mimo, pomimo,
mimochodem,
między, pomiędzy,
mało, znacznie, mało-wie.
nader, nadaremnie.
nareszcie,
naostatek,
naturalnie,
ni ani,
nikt, nic,
nuż, anuż,
ni tu, ni tam,
nieskończenie
niestety
niezawodnie,
niezmiernie,
ogólnie,

wogóle, w ogólności
[illegible]
ochoczo,
onegdaj,
owo, owoż,
owszem
otyle, o ile,
od roku do roku,
pewno, zapewne,
pięknie, piękniej,
powyżej, poniżej
podobno.
ponieważ, = jednak,
pół, wpół.
wspólnie,
poprzek,
prócz, oprócz,
przód, naprzód,
nasamprzód
wprzód, przóz tego,
prawda, wprawdzie,
doprawdy, zaprawdę
prawie, prawdziwie
prędko, prędzej,
na prędce,
prędzej czy później,
prosto, proście,
przeciw, przeciwnie
porządnie, naprzeciwko,
przez, przezto,
w potrzebie
przemocą
raz, zaraz,

wraz, w razie,
zrazu, teraz,
co raz więcej,
co raz mniej,
rad nie rad,
rzeczywiście.
w rzeczy, do rzeczy,
w samej rzeczy,
różnie, równie,
również, nierównie,
równocześnie,
słowem.
skąd, ztąd,
śród, wśród, pośród,
pośrednio, bez=
ściśle,
skąpo,
sposobnie,
przy tej sposobności
szczególnie, w szczególności.
szczupło, szumnie,
szacownie,
szlachetnie,
też, tudzież,
tak jak,
tu i owdzie.
więc, więcej,
wiele,
wnątrz, wewnątrz,
zewnątrz,
wreszcie
wszerz,
wskroś

wszak, wszakże,
wszelako,
wszystko, nadewszystko
wszystko co tylko,
ze wszystkiem,
przedewszystkiem,
przedewszystkiem to może.
z tém wszystkiem,
wzajemnie,
względem,
względnie,
bezwzględnie,
w tym względzie
wtóry, powtóry,
wczoraj, przedwczoraj,
zamiast, natomiast,
natychmiast,
zawsze,
raz na zawsze,
znowu, znów,
za zwyczaj, zwyczajnie,
nadzwyczaj, nadzwyczajnie.
zwykle,
zbyt, zbyt wielki,
zza, znad
z pod, popod.
poza, pozawczoraj,
pozajutro.
za zezwoleniem
za pomocą,
że, żem, żeś,
żeśmy, żeście
źle, zupełnie.

Alfabet stenografii ruskiéj szkoły L. Olewińskiego.

I. Самогласки.

1. Чистіи:

а, ѣ(ѣ) и, ї, ы, й, оу у, е, о.
a, i, j, u, e, o,

2. Преіотовани:

я а я, є ю, ё, ю
ja, je, jo, ju

3. Поіотовани

ай, ей, ій ѣй, ый, ой, уй.
aj, ej, ij ÿj, yj, oj, uj.

II. Согласки.

1. Нѣми:

б, гґ, дд, к, п, р, т,
b, h,g, d, k, p, r, t,

2. Полсогласки:

ф, вв, с, з, х, й, л, м, н
f, w, s, z, ch, j, ł, m, n

3. Зложени:

ц, цъ, ль, нь, рѣ рь, ры, дѣ дь, дь, ды ди, ть, зь, сь, со, ш,
c, ć, l, ń, ri, ry, di, d', dy, t', ź, ś, so, sz,

ж, дз, дж, щ, кс, ψ, бѣ, бы, фѣ, мѣ, мы, пѣ, пы, вѣ, вы,
ż, dz, dż, szcz, ks, ps, bi, by, fi, mi, my, pi, py, wi, wy,

сть, сть, сп, св, тв, ств, кв, ѣв, ну, ню, нѣ, не, най, ке,
st, st', sp, sw, tw, stw, kw, iw, nu, niu, ni, ne, naj, kie

тя, ты, тѣ ти, по, пр, др, кр, бр, бар, тр.
tia, ty, ti, po, pr, dr, kr, br, bar, tr.

III. Зростки:

на, надъ, до, о, отъ, (одъ), въ вы, изъ, со, розъ, у, зъ, за, по, подъ, при, передъ
na, nad, do, o, ot, wid, w, wy, iz, so (z), roz, u, z, za, po, pid, pry, pered

пере (пре), про, черезъ.
pere (pre), pro, czerez.

Nachdem nun in einer, zwischen den Direktionsmitgliedern der beiden hier bestehenden Stenografenvereine stattgefundenen Besprechung, sowol von Seite des Hr. Poliński als auch zweier hiezu kompetenten Direktionsmitglieder des I. galiz. Stenografen-Vereins Hr. Dr. Kohn und Hr. Heinrich Mendocha die volle Versicherung gegeben würde, daß die stenografische Zeitschrift „Bibliotéka stenograficzna" bis nun zu nie ein Organ des gedachten Vereins gewesen ist, und daß sonach sämmtliche sowol in diesen Blättern als auch aus denselben in die ausländischen Zeitschriften übergegangenen, gegen den polnischen und ruthenischen Stenografen-Verein, dessen Direktion und Mitglieder, so wie auch gegen unser System gerichteten und veröffentlichten Artikel und Ausfälle nur als rein individuelle Meinung des Hr. Poliński zu betrachten sind, so erklären wir, daß die erfolgte oder zu erfolgende Beantwortung dieser Artikel ihrem ganzen Inhalte nach selbstverständlich nur den Hr. Poliński und nicht den I. galizischen Stenografen-Verein betreffen können.

Lemberg am 9. Juni 1865.

Lubin Olewiński. Severin Pluchetko. Felizian Jackowski.
